

23.10.2023

Kunnanhallituksen selvitys aikatauluista ja toimenpiteistä, joihin se aikoo ryhtyä vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettyjen johtopäätösten ja kehittämissuhteiden perusteella

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Sidonnaisuuksien valvonta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista. Ilmoitukset saataan valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta huolehti sidonnaisuusrekisterin ajantasaisuudesta tilikaudella 2022 ja saattoi yhteenvedon sidonnaisuusilmoituksista valtuustolle tiedoksi. Lautakunta muistuttaa luottamushenkilöitä siitä, että sidonnaisuudet tulee ilmoittaa oma-aloitteisesti aina, kun sidonnaisuuksissa tapahtuu muutoksia.

Toimenpiteet

Hallinto-osasto pyytää luottamushenkilöitä ilmoittamaan sidonnaisuudet.

2. Kunnan ja kuntakonsernin talouden kehitys

Tarkastuslautakunnan yhteenveto keskeisimmistä havainnoista/huomioista

Poikkeukselliset kaksi edellistä vuotta näkyvät kunnan tuloksessa positiivisesti, verotulojen ja erityisesti valtionosuuksien kasvu on vahvistanut taaseen ylijäämiä. Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kunnan tehtävissä ja rahoituksessa tapahtuvat muutokset sekä tiedossa olevat investointitarpeet edellyttävät huolellista taloudenhoitoa ja suunnitelmallisuutta. Erityisesti valtionosuusrahoituksessa tapahtuvat muutokset vaativat myös luottamushenkilöiltä päätöksenteossa kuntakokonaisuuden uudelleenahmottamista

Selvitys

Edelliset tilikaudet ovat olleet kuntataloudessa poikkeuksellisen hyviä: merkittävimpiä vaikuttavia tekijöitä olivat korona ja hyvinvointialueuudistukseen valmistautuminen. Merkittäviä tulevia muutoksia on mm. TE-uudistuksen myötä. Epävarmuutta pienentää jatkossa suurinta vaihtelua sisältäneiden toimintojen siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle. Investointipaine on merkittävä mm. vesilaitoksen ja eskari-päiväkotirakentamisen myötä.

Toimenpiteet

Talouden suunnittelu toteutetaan siten, että koko suunnittelukausi on olta-
tava tasapainossa. Jos talousarvioon tehdään muutoksia, on suunnittelu-
kauden säilyttävä tasapainossa myös muutosten jälkeenkin.

Palveluverkon tehokas rakenne ja palvelutaso sekä henkilöstön määrän optimointi ovat jatkossa yhä tärkeämmässä roolissa, valmistelijoiden ja päätöksentekijöiden on sitouduttava talouden tasapainon löytämiseen.

23.10.2023

Investointien suunnitteluun ja toteuttamiseen tulee kiinnittää erityisen tarkkaan huomiota tulevien vuosien kuntatalouden epävarmuustekijöiden vuoksi.

3. Taloutteen ja toimintaan liittyvät epävarmuustekijät

Kunnan tehtävissä tapahtuviin muutoksiin, mm. työllisyyden hoitoon liittyvät tehtävät, tulee kiinnittää huomioita ja huolehtia riittävästä valmistautumisesta.

Pienen organisaation haasteena on henkilöriskit ja toimivien varahenkilöjärjestelyiden järjestäminen.

Toimenpiteet

Kunnan tehtävien muutokset johtuvat maan hallituksen päätöksistä ja valmistelua tehdään yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Henkilöriskeihin ja varahenkilöjärjestelyihin on kiinnitetty huomiota mm. hallintosäännön ja tehtäväkuvausten päivityksissä keväällä 2023. Työtä jatketaan edelleen.

4. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Suurin osa niistä valtuuston asettamista strategian toteutumista tukevista vuositavoitteista, jotka on voitu arvioida, arvioidaan toteutuneeksi tai osittain toteutuneeksi tilikaudella 2022. Tarkastuslautakunnan suorittamaa arviointia vaikeuttaa kuitenkin edelleen se, että toimialat eivät raportoinnissaan pääsääntöisesti ota itse kantaa siihen, toteutuiko yksittäinen tavoite vai ei. Lisäksi tilinpäätösraportointi tavoitteiden toteutumien kohdalla sisältää paikoin epäselvyyksiä, joiden vuoksi tavoitteiden toteutumista ei ole pystytty arvioimaan. Lautakunta kehottaa toimialueita kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että tavoitteiden toteumat raportoitaisiin selkeästi talousarviossa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteet tulee asettaa mitattavaan muotoon ja mittarin tulee olla tiedossa.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomioita päätösten huolelliseen valmisteluun sekä siihen, että päätöksenteko tehdään hallintosäännönmukaisia toimivaltasäädöksiä noudattaen. Tarkastuslautakunta suosittelee, että hallintosääntöuudistuksesta järjestetään riittävästi koulutusta eri toimielimille ja viranhaltijoille.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitukselle asetettiin seitsemän vuositavoitetta, jotka oli talousarviossa jaettu eri yksiköille. Tavoitteista toteutui vain kaksi. Lisäksi yksi toteutui osittain. Neljä ei toteutunut lainkaan, vaan siirtyivät vuodelle 2023.

Selvitys

Henkilöstövajaus ja -vaihdot vaikuttivat oleellisesti vuoden 2022 toimintaan. Henkilöstöön liittyvät talousarviotavoitteet eivät täytyneet, koska

23.10.2023

henkilöstöhallinnon resurssi oli käytettävissä n. 2 kk. Samoin tiedonhallintalain velvoitteiden täyttämiseen vaikutti em. henkilöstövajaus.

Toimenpiteet

Vuoden 2023 aikana henkilöstöhallinnon resurssi on ollut käytettävissä ja siirtyneet tavoitteet saavutettaneen. Tiedonhallinnan osalta mm. tehtäväkuvien päivitys ja roolien selkeyttäminen edistää asiaa.

Hallinto-osasto järjestää säännöllisesti koulutusta, jossa käsitellään mm. hallintosääntömuutoksia ja asianhallintaa.

Henkilöstöhallinnon osalta todetaan, että työhyvinvointikysely on toteutettu vuonna 2023 ja mm. kehityskeskustelulomakkeet on päivitetty.

Varhaisen tuen toimintamallin kehittämistyötä jatketaan yhdessä uuden työterveyshuollon palveluntuottajan kanssa (1.1.2024 alkaen).

Tunturi-Lapin maaseutulautakunta

Tunturi-Lapin maaseutulautakunnalle asetettiin viisi vuositavoitetta. Tavoitteista toteutui yksi. Muiden tavoitteiden toteutumista ei voitu arvioida tilinpäätöksen tietojen perusteella. Monessa kohtaa kunnan asettamat talousarviotavoitteet ovat ilmaan jääviä, eikä niille ole määritelty selkeitä mittareita tai tavoitearvoja, mikä hankaloittaa toteutumisen arviointia ja tavoitteiden seuranta.

Selvitys

Talousarviotavoitteet vuodelle 2022 ovat toteutuneet ja niistä on maininta maksajavirastovakuutuksessa vuodelta 2022. Se on toimitettu marraskuussa 2022 Ruokavirastolle.

Tavoitteiden toteutumista ei ole kuitenkaan dokumentoitu riittävällä tarkkuudella kunnanhallitukselle eikä kunnanvaltuustolle tilinpäätökseen.

Toimenpiteet

Dokumentointiin kiinnitetään erityistä huomiota jatkossa.

Hyvinvointilautakunta

Lautakunnalle asetettiin yhteensä 13 vuositavoitetta. Tavoitteista viisi toteutui täysin ja kaksi osittain. Kaksi jäi toteutumatta ja neljää ei voitu arvioida. Tavoitteiden toteutumisen arviointia hankaloittaa jälleen se, ettei talousarviossa ole määritelty selkeitä mittareita tai tavoitearvoja.

Selvitys

Hyvinvointilautakunta on lakannut 1.6.2023 alkaen eikä selvityksen antajaa ole.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnalle asetettiin yhteensä 23 vuositavoitetta. Tavoitteista seitsemän toteutui täysin ja neljä osittain. Kaksi jäi toteutumatta ja loppuja kymmentä ei voitu arvioida.

23.10.2023

Selvitys Henkilöstövaihdokset vaikuttivat oleellisesti vuoden 2022 toimintaan. Henkilöstön vaihtuvuutta oli seuraavissa tehtäväalueissa hallinto- ja tukipalveluissa, varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, kirjasto- ja kulttuuripalveluissa sekä liikuntapalveluissa ja hyvinvoinnin edistämisen työssä. Osa toteutumattomista taikka ei arvioiduista tavoitteista siirtyi kuluvalle vuodelle tai suunnitelmavuosille (mm. sivistyspalvelujen organisaatiouudistus, kokonaiskuljetussuunnittelu, oppilaskysely ja kansalaisopiston kurssitarjonta).

Toimenpiteet

Vuoden 2024 talousarvioityössä kiinnitetään huomioita konkreettisiin toiminnallisiin tavoitteisiin, niiden saavuttamiseksi suoritettaviin toimenpiteisiin sekä tavoitteiden mittareihin. Tavoitteille asetetaan tavoitearvo, jotta tavoitetta on helpompi mitata ja arvioida sen toteutumista.

Sivistyspalvelujen johtavat viranhaltijat kiinnittävät huomioita entisestään päätöstensä huolelliseen valmisteluun sekä siihen, että päätöksenteko tehdään hallintosäännömukaisia toimivaltasäädöksiä noudattaen.

Sivistyspalvelun esihenkilöt pitävät kehityskeskustelut säännöllisesti vähintään kerran vuodessa ja mahdollistavat muun keskustelun. Lisäksi tullaan kiinnittämään huomiota henkilöriskeihin ja toimiviin varahenkilöjärjestelyihin.

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunnalle asetettiin yhteensä 23 vuositavoitetta. Tavoitteista seitsemän toteutui täysin ja neljä osittain. Kaksi jäi toteutumatta ja loppuja kymmentä ei voitu arvioida.

Selvitys Osa toteutumattomista taikka ei arvioiduista tavoitteista siirtyi kuluvalle vuodelle tai suunnitelmavuosille (mm. lähiruoka, vesilaitoksen uudelleenorganisointi ja reitit). Osaan vaikutti henkilöstön vaihtuminen kunnossapidon tehtäväalueella (mm. kiinteistöjen kunnossapito ja sen dokumentointi sekä katujen kunnossapito). Muutamana tavoitteen osalta todettiin, että tavoite ei ole toteutettavissa (mm. aktiiviveden käyttö siivouksessa).

Toimenpiteet

Valtuuston strategian toteutumista tukevien vuositavoitteiden laadintaa te-rävöitetään entisestään vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä. Tavoitteiden asettamisessa kiinnitetään huomiota tavoitteiden mitattavuuteen, mittaritavoitteen asettamiseen sekä tavoitteiden määrään. Tarkoituksena on laatia tehtäväalueille 1–2 vuositavoitetta, jotka tukevat valtuuston strategian toteutumista.

5. Konserniyhteisöjen vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Huomiota tulee kiinnittää kiinteistöjen kunnossapitoon toimitilaohjelman mukaisesti.

Selvitys Toimitilaohjelman mukaan vuokra-asuntoyhtiöt ovat salkussa D:

23.10.2023

Salkku D:n tilanne on tyydyttävä. Huomionarvoista on, että laskennallisesti monissa kohteissa on jo välittömiä korjaustarpeita, mutta varsinkin yhtiömuotoisten kohteiden tilanteeseen tulee suhtautua varauksella, koska tehtyjen investointien osuutta ei selvitetty tämän toimeksiannon yhteydessä. Asuntojen vuokrausasteet ovat hyvät. Rakennusten kuntojen tarkempaan selvitykseen tulee panostaa.

Välittömiä korjauksia suoritetaan jatkuvasti ja rakennusten kuntoa seurataan myös jatkuvasti. Korjauksia suunnitellaan kunnan seurannan perusteella (esim. vesikatot Ilttitien rivitaloissa).

Toimenpiteet

PTS-ohjelman laatiminen suunnitelmavuosien aikana.